

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 8 октомври 2019 г.
(OR. en)

11168/1/19
REV 1

JAI 798
COPEN 296
EUROJUST 131
EJN 62

БЕЛЕЖКА

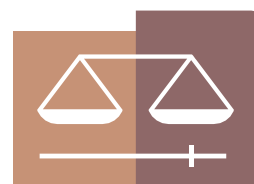
От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Делегациите
Относно:	Съвместна бележка на Евроюст и Европейската съдебна мрежа относно практическото прилагане на европейската заповед за разследване

Приложено се изпраща на делегациите съвместна бележка на Евроюст и Европейската съдебна мрежа по посочената по-горе тема.

(Страницата е оставена празна умишлено.)

Съвместна бележка на Евроюст и Европейската съдебна мрежа относно практическото прилагане на европейската заповед за разследване

юни 2019 г.

EUROJUST

**ЕВРОПЕЙСКА
СЪДЕБНА МРЕЖА
(ЕСМ)**

Настоящата бележка е документ в подкрепа на работата на националните органи, отговарящи за прилагането на европейските заповеди за разследване (ЕЗР), и не е правно обвързваща.

СЪДЪРЖАНИЕ	
1.	Въведение 2
2.	Обхват на Директивата за Европейската заповед за разследване 2
2.1.	„Всички процесуално-следствени действия“ (член 3) и „съответните разпоредби“ (член 34).. 2
3.	Съдържание и форма на европейската заповед за разследване (член 5) 4
3.3.	Език на формуляра и проблеми, свързани с превода..... 7
4.	Издаване и предаване на европейска заповед за разследване..... 7
4.1.	Участващи компетентни органи (издаващ и потвърждаващ орган) 7
4.2.	Проверка на пропорционалността (член 6, параграф 1)..... 8
4.3.	Няколко действия — няколко европейски заповеди за разследване?..... 8
4.4.	Предаване на европейските заповеди за разследване (член 7) 9
5.	Признаване и изпълнение на европейска заповед за разследване 9
5.1.	Участващи компетентни органи 9
5.2.	Признаване и изпълнение (член 9) 10
5.3.	Избор на друг вид процесуално-следствено действие (член 10) 11
5.4.	Основания за непризнаване или неизпълнение (член 11) 11
5.5.	Спешни случаи..... 12
5.6.	Потвърждаване на получаването (член 16, параграф 1 и приложение Б) и срокове (член 12 и приложение Б) 13
6.	Конкретни процесуално-следствени действия (членове 22—31) 14
6.1.	Общи..... 14
6.2.	Разпит чрез видеоконференция (член 24)..... 14
6.3.	Изслушване чрез телефонна конференция (член 25)..... 15
6.4.	Информация за банкови и други финансови операции (член 27)..... 15
6.5.	Събиране на доказателства в реално време (член 28)..... 15
6.6.	Прихващане на далекосъобщения с техническа помощ (член 30)..... 15
6.7.	Прихващане на далекосъобщения без техническа помощ (член 31)..... 15
7.	Принцип на особеността..... 16
8.	Европейската заповед за разследване и други инструменти 16
8.1.	Европейската заповед за разследване и инструментите за обезпечаване 16
8.2.	Европейската заповед за разследване и съвместните екипи за разследване 17
8.3.	Европейската заповед за разследване и европейската заповед за арест 17
8.4.	Трансгранично наблюдение 17
9.	Помощ, предоставяна от Евроюст и Европейската съдебна мрежа..... 18
9.1.	Общи бележки..... 18
9.2.	Евроюст..... 19
9.3.	Европейската съдебна мрежа..... 19
Библиография 21	

1. Въведение

Настоящият документ има за цел да предложи на практикуващите специалисти насоки за практическото прилагане на [Директива 2014/41/ЕС от 3 април 2014 г. относно Европейска заповед за разследване по наказателноправни въпроси](#) („Директивата за Европейската заповед за разследване“ или „Директивата за ЕЗР“) (1). В него Евроюст и Европейската съдебна мрежа (ЕСМ) са събрали информация от срещи, документи и работа по казуси и набелязват въпроси/предизвикателства, възможни решения и най-добри практики.

В настоящата съвместна бележка се разглеждат констатирани проблеми, свързани с четирите основни етапа от цикъла на една ЕЗР (издаване, предаване, признаване и изпълнение), както и въпроси, свързани с обхвата на Директивата за ЕЗР и нейното използване на фона на други успоредно съществуващи правни инструменти, компетентните органи, съдържанието, формуляра и езика на ЕЗР, както и употребата на някои специфични процесуално-следствени действия.

Съвместната бележка е документ в развитие — Евроюст и ЕСМ възнамеряват да продължат да я актуализират и в бъдеще.

2. Обхват на Директивата за Европейската заповед за разследване

2.1. „Всички процесуално-следствени действия“ (член 3) и „съответните разпоредби“ (член 34)

Съгласно член 34, параграф 1 от Директивата за ЕЗР, считано от 22 май 2017 г. същата директива замени **съответните разпоредби** на конвенциите за взаимопомощ по наказателноправни въпроси (Конвенцията на Съвета на Европа от 1959 г. и двата ѝ допълнителни протокола, както и Конвенцията за взаимопомощ по наказателноправни въпроси от 2000 г.).

Тълкуването на израза „съответните разпоредби“ продължава да бъде неразрешен проблем. В някои държави членки транспониращото национално законодателство включва списък с действията, които попадат извън обхвата на Директивата за ЕЗР, докато в други се използват инструменти с незадължителен характер (напр. насоки, издадени от главната прокуратура). Тъй като липсва общ списък на Европейския съюз (ЕС), ясно е, че в държавите членки съществуват различни тълкувания във връзка с някои действия и разпоредби, което понякога води до противоречия. Като се изключи [документ 14445/11 на Съвета](#), до момента не съществува изчерпателен списък с точните разпоредби, които трябва да бъдат заменени. В **съвместната си бележка Евроюст и ЕСМ** са събрали мненията на звената за контакт на мрежата относно тълкуването на израза „съответните разпоредби“ от член 34, параграф 1 от Директивата за ЕЗР (вж. [„Eurojust/EJN Note on the meaning of “corresponding provisions” and the applicable legal regime in case of delayed transposition of the EIO Directive”](#) (Бележка на Евроюст/ЕСМ относно значението на израза „съответните разпоредби“ и приложимия правен режим в случай на забавено транспониране на Директивата за ЕЗР).

В член 3 от Директивата за ЕЗР, в който е определен обхватът на ЕЗР, се посочват **„всички процесуално-следствени действия“** с изключение на създаването на съвместен екип за разследване.

(1) Директивата за ЕЗР е приложима във всички държави членки, за които тя е обвързваща (26 държави членки; Ирландия и Дания не са обвързани от нея)

При преценката дали следва да се прилага Директивата за ЕЗР, от полза може да бъдат следните критерии:

- заповедта се отнася до процесуално-следствено действие по събиране или използване на доказателства,
- мярката е издадена или потвърдена от съдебен орган и
- се отнася за държавите членки, за които Директивата за ЕЗР е обвързваща.

Ако някой от тези критерии е неприложим, не би било подходящо да се използва Директивата за ЕЗР — вместо това следва да се приложи друг правен инструмент. Например в случаите, когато дадено действие не поражда последици, свързани с доказателства, а по-скоро има чисто процесуална цел (напр. връчване и изпращане на процесуални документи), вместо ЕЗР следва да бъде издадена молба за правна взаимопомощ.

За да спомогне да се изясни тълкуването на обхвата на Директивата за ЕЗР, секретариатът на ЕСМ публикува документ, озаглавен [Competent authorities, languages accepted, urgent matters and scope of the EIO Directive](#) (Компетентни органи, приемани езици, неотложни въпроси и обхват на Директивата за ЕЗР), който практикуващите специалисти могат да намерят на уебсайта на ЕСМ.

Общоприето е, че Директивата за ЕЗР не обхваща следните действия:

- създаването на съвместен екип за разследване и събирането на доказателства в рамките на такъв екип;
- връчването и изпращането на процесуални документи, освен ако доставянето на документ е **решаващо** за процесуално-следственото действие, визирано в ЕЗР — в такъв случай следва да се подходи гъвкаво към включването му в ЕЗР в съответствие с член 9, параграф 2 от Директивата за ЕЗР;
- спонтанния обмен на информация ([член 7 от Конвенцията за взаимопомощ по наказателноправни въпроси от 2000 г.](#));
- прехвърлянето на производство ([член 21 от Конвенцията на Съвета на Европа от 1959 г. и Конвенцията на Съвета на Европа от 1972 г.](#));
- обезпечаването на имущество за целите на последваща конфискация ([Рамково решение 2003/577/ПВР за изпълнение в Европейския съюз на решения за обезпечаване на имущество или доказателства](#), а от 19.12.2020 г. и [Регламент 2018/1805 относно взаимното признаване на актове за обезпечаване и конфискация](#));
- възстановяването: връщането на вещ, принадлежаща на жертва ([член 8 от Конвенцията за взаимопомощ по наказателноправни въпроси от 2000 г.](#));
- получаването на извлечения от регистъра за съдимост/ECRIS;
- сътрудничеството между отделните полицейски органи; или
- сътрудничеството между отделните митнически органи.

Една от разпоредбите, по която практикуващите специалисти имат колебания, е [член 19 от Конвенцията от Будапеща](#) относно претърсването и изземването на съхранявани компютърни данни. По-голямата част от тези специалисти изглежда считат, че тя все пак може да се използва, понеже не е „съответна разпоредба“.

(Вж. също [глава 8. Европейската заповед за разследване и други инструменти.](#))

2.2. Европейската заповед за разследване на всички етапи и/или извън рамките на съдебното производство

В **съображение 25** от Директивата за ЕЗР се отбелязва, че с директивата се определят правила за провеждане на процесуално-следствени действия на всички етапи от наказателното производство, включително при съдебното производство.

ЕЗР е приложима за **събирането на доказателства не само на етапа на разследване, но и по време на съдебното производство**. Освен това в някои държави членки ЕЗР е приложима и по отношение на действия, предприемани **при изпълнението на съдебно решение** (напр. при финансово разследване с цел идентифициране на активи след приемането на окончателно решение за конфискация или за събиране на доказателства за обстоятелствата около изпълнението на присъда). Този подход на използване на ЕЗР **извън етапа на съдебното производство** е свързан с националните съдебни системи, в които концепцията за наказателното производство включва също и фазата на изпълнение.

(Вж. също глава 6.2. Разпит чрез видеоконференция и глава 8.3. Европейската заповед за разследване и европейската заповед за арест.)

3. Съдържание и форма на европейската заповед за разследване (член 5)

3.1. Попълване на формуляра на европейската заповед за разследване (приложение А)

Стандартният формуляр на ЕЗР (приложение А) съществува на всички езици и е въведен, за да се насърчат опростяването и ефективността, като се изтъква духът на Директивата за ЕЗР и концепцията за взаимно признаване. Целта на формуляра е да се опростят формалностите, да се подобри качеството и да се намалят разходите за превод.

Въпреки това при попълването на приложение А практикуващите специалисти са се сблъскали с редица предизвикателства:

- Понякога ЕЗР са твърде кратки и липсва основна информация (напр. недостатъчна е информацията относно причините, поради които действието е необходимо за разследването, липсват дати, няма информация за засегнатите лица, или е недостатъчно описанието на фактите — предмет на разследването, което затруднява твърде много изпълнението, например, на проверките за двойна наказуемост). В резултат тази ситуация задейства процедурата на консултации, което налага да се изисква допълнителна информация съгласно член 11, параграф 4 от Директивата за ЕЗР.
- Текстът в приложенията към националните законодателни актове, с които се транспонира Директивата за ЕЗР, **невинаги съответства напълно** на формулировката, използвана в официалните приложения от ЕЗР. Това положение може да причини объркване и забавяния — ето защо винаги следва да се използва формулярът от Директивата за ЕЗР.

- Липсва **квадратче за отметка за някои процесуално-следствени действия**, като например претърсвания, заповеди за предоставяне и ЕЗР във връзка с доказателства за криминалистични експертизи, което води до необходимостта тези действия да бъдат описвани в полето за свободен текст.
- Липсва **поле/раздел, където да се посочва**, че формулярът включва определен брой различни **приложения**.
- Срещат се трудности, като в случаите, **когато става дума за няколко лица или когато на регионално равнище в изпълняващата държава членка участват множество компетентни органи** (изпълняващата държава членка все пак носи отговорността да гарантира, че всички съответни национални органи се включват своевременно съгласно правото на тази държава).
- Срещат се трудности, когато е **подадено искане за множество действия** (особено от раздели В и И). (Вж. също глава 4.3. **Няколко действия — няколко европейски заповеди за разследване?**)

Най-добри практики

- Като цяло е за предпочитане да се издава само **една ЕЗР**, когато адресатът на няколко действия е един компетентен изпълняващ орган. В някои случаи, обаче, би било препоръчително да се издадат няколко ЕЗР. (Вж. също глава 4.3. **Няколко действия — няколко европейски заповеди за разследване?**)
- За да се избегнат нарушения на принципа *ne bis in idem*, препоръчва се в ЕЗР **да се посочват имената на заподозрените лица**, дори ако формулярът не съдържа конкретно поле за тази информация.
- Съветът е практикуващите специалисти да следват **инструмента „Компендиум“ на уебсайта на ЕСМ**.
- В случаите, отнасящи се до **прихващане на далекосъобщения и/или претърсвания**, или когато ЕЗР засяга **принудително действие**, информацията, предоставяна в приложение А, следва да бъде конкретна и подробна, тъй като към ЕЗР обикновено не се прилагат никакви придружаващи документи. Практикуващите специалисти следва, например, ясно да посочват основанията за издаване на ЕЗР за конкретния случай и какво очакват да се разбере/констатира/постигне чрез изпълнението на действията.
- **Раздел Б (Спешност)** следва да се попълва само след внимателна преценка в случаи, когато има реална нужда от спешни действия, например ако: дадено лице е задържано под стража; датите на разпита наближават; срокът на валидност на електронните доказателства изтича; има опасност да се приложи давностен срок; необходимо е координиране с други искания и действия; срокът на предварителните действия изтича. Обратно, случаите не следва да се обявяват за спешни, ако органите в издаващата държава членка просто искат да ги ускорят. (Вж. също глава 5.5. **Спешни случаи**.)
- В **раздел В** (Процесуално-следствено(и) действие(я), което(ито) да бъде(ат) извършено(и) се описват необходимите действия. Издаващият орган трябва да бъде максимално точен. Ако се отправя искане за разпит на свидетел/жертва/заподозряно лице, издаващият орган следва да съдейства, като включи списък с въпроси или в самия раздел В, или в приложение към ЕЗР.

- В **раздел Г** (Отношение към предходна ЕЗР) може не само да се посочват предходни ЕЗР, но и в контекста на по-широко тълкуване, да се предоставя подходяща информация за свързани минали или бъдещи искания за съдебно сътрудничество, като например предстоящи ЕЗР или други актове, подлежащи на взаимно признаване (европейски заповеди за арест (ЕЗА), актове за обезпечаване и др.), молби за правна взаимопомощ или съвместни екипи за разследване, включително съществуващи съвместни екипи с други държави в контекста на рамки за многостранно координиране. Раздел Г следва да се използва особено когато няколко ЕЗР се изпращат до няколко държави по едно и също дело и е необходимо координиране, и/или когато няколко ЕЗР се изпращат едновременно до една и съща държава като изключение от принципа за изпращане на една-единствена ЕЗР независимо от броя на необходимите действия.
- **Раздел Д** (Самоличност на засегнатото лице) следва да се използва за установяване на самоличността на лицето или лицата, засегнати от процесуално-следственото действие (не непременно обвиняемите или заподозрените лица).
- **Раздел Ж** (Основания за издаване на ЕЗР) следва да се използва за представяне на фактите в обобщен вид и на самоличността на заподозрените извършители чрез кратки и ясни изречения, за да може да бъде направена точна проверка за двойна наказуемост, както и ясно описание на връзките между престъплението и/или заподозрените извършители, на засегнатите лица и поисканите процесуално-следствени действия.
- В **раздел И** (Формалности и процедури, изисквани за изпълнение) се предоставя информация за формалностите и процедурите, които трябва да бъдат спазени съгласно законодателството на издаващата държава членка, и се обяснява по какъв начин изпълняващият орган трябва да ги извърши. Пак в този раздел се посочва и дали при изпълнението на ЕЗР се иска присъствието на служители на издаващата държава. Разделът позволява също и присъствието на място на заинтересовани лица съгласно [член 4 от Конвенцията на Съвета на Европа от 1959 г.](#)
- **Раздел К** (Данни за органа, издал ЕЗР) служи за съобщаване на информация относно издаващия орган (адрес на електронната поща на службата; ако е необходимо, алтернативен орган; друга полезна информация, като езици за контакт, кой е органът, който отговаря за практическите подробности по предаването на доказателствата или на задържано лице (временно предаване)).

3.2. Информация или документи, които издаващият орган трябва или не трябва да предостави

Член 5 от Директивата за ЕЗР относно съдържанието и формата на ЕЗР не налага правно изискване националното съдебно решение да бъде посочвано или прилагано към ЕЗР ⁽²⁾. Дори да не е изискуемо по закон, все пак може да е от полза да **се приложи националната заповед** с информативна цел в зависимост от конкретния случай — например в случаите, когато е поискана принудителна мярка, за да се обяснят правните основания за тази мярка, особено ако изпълняващата държава членка също е длъжна да издаде съдебна заповед.

(2) За разлика от член 8, параграф 1, буква в) от Рамковото решение относно ЕЗА (за тълкуването на тази разпоредба вж. решението на Съда на ЕС по дело C-241/15, *Bob Dogi*).

При изпълнението на ЕЗР в някои случаи една малка част от държавите все още изискват съгласно националното си право към ЕЗР да се приложи национална заповед от издаващата държава, например когато се иска прихващане на далекосъобщения. В подобни случаи е необходимо да се приложат прагматични решения, например придържане към опростен вариант на ЕЗР и добавяне в приложение на националната заповед (по-дългия документ), със или без превод.

3.3. Език на формуляра и проблеми, свързани с превода

За да се ограничи броят на проблемите, свързани с превода, съгласно член 5, параграф 2 от Директивата за ЕЗР държавите членки **посочват кой(и) друг(и) официален(ни) език(ци) на ЕС освен официалния(те) език(ци) на съответните държави членки, може(гат) да се използва(т)**, когато държавата членка е изпълняваща държава. Въпреки че повечето държави членки приемат попълването да става на допълнителен език (често, но невинаги английски), някои държави членки посочват, независимо от формулировката в Директивата за ЕЗР, че приемат попълване само на собствения си официален език или, при спешни случаи, само на английски език.

Практически предизвикателства: Има постъпили оплаквания за качеството на преводите. В случаи, когато ЕЗР не се прилага на езика на издаващата държава членка, изпълняващият орган не може да поиска превод на неясните части от искането в своята държава.

Установени най-добри практики: ЕЗР е съдебна заповед и поради това трябва да бъде издавана и подписвана на езика(ците) на издаващата държава членка. За превода **винаги следва да се използва официалният формуляр/образец на ЕЗР** на езика на изпълняващата държава членка. Превеждат се само частите от формуляра, попълнени от издаващия орган, за да се избегнат неясни и неофициални/неточни преводи. Инструментът „Компендиум“ на уебсайта на ЕСМ предлага функция за автоматичен превод на частите от формуляра с непроменлив текст. Формулярите на ЕЗР (приложения А, Б и В) са налични на всички езици на ЕС във формат Word на страницата „Библиотека“ на уебсайта на ЕСМ. (Вж. [приложение А](#) или [„Европейска заповед за разследване — формуляри“](#), където се намират приложения А, Б и В.)

ЕЗР, изпратена без превод, следва да се разглежда като „непълна“ съгласно член 16, параграф 2, буква а) от Директивата за ЕЗР. В подобна ситуация изпълняващият орган, вместо да връща ЕЗР или да я третира като „несъществуваща“, следва да информира издаващия орган, че формулярът е „непълн“.

Документът на ЕСМ [„Competent authorities, languages accepted, urgent matters and scope of the EIO Directive“](#) (Компетентни органи, приемани езици, неотложни въпроси и обхват на Директивата за ЕЗР) предлага полезна информация за приеманите езици, включително при спешни случаи, ако е приложимо.

4. Издаване и предаване на европейска заповед за разследване

4.1. Участващи компетентни органи (издаващ и потвърждаващ орган)

Директивата за ЕЗР прави етапа на издаване на ЕЗР част от съдебния режим, като налага тя да се издава от компетентен по съответното дело съдия, съд, съдия-следовател или прокурор (съдебният орган като **издаващ орган**) или да бъде потвърдена от един от тези органи (съдебният орган като **потвърждаващ орган**). Вж. член 2, буква в) от Директивата за ЕЗР.

Член 5 от Директивата за ЕЗР не предвижда да се посочва съдебно решение, въз основа на което е издадена заповедта.

В съответствие с член 7, параграф 3 от Директивата за ЕЗР централните органи може да играят полезна административна роля в подкрепа на съдебните органи. В някои държави членки централният орган изпълнява допълнителни функции, например при транзитното преминаване на задържани лица и по отношение на споразуменията за разпределяне на разходите.

Що се отнася до **проверката** дали издаващият или потвърждаващият ЕЗР орган е компетентният, изпълняващите органи обикновено разчитат на взаимното доверие. Въпреки това проверките може да бъдат извършвани в съответствие с член 9, параграф 3 от Директивата за ЕЗР. Документът на ЕСМ, озаглавен „[Competent authorities, languages accepted, urgent matters and scope of the EIO Directive](#)“ (Компетентни органи, приемани езици, неотложни въпроси и обхват на Директивата за ЕЗР) може да послужи в помощ на оценката дали получената ЕЗР е издадена или потвърдена от компетентен орган.

(Вж. също глава 5.5. *Спешни случаи*.)

4.2. Проверка на пропорционалността (член 6, параграф 1)

Условия, които издаващият орган трябва да провери (член 6 от Директивата за ЕЗР):

- Издаващата държава членка трябва да провери дали действието е **необходимо и пропорционално на преследваната цел**.
- Издаващата държава членка трябва да провери дали действието **би могло да бъде разпоредено при същите условия в сходен национален случай**.

Директивата за ЕЗР предоставя проверката на пропорционалността на издаващия орган (член 6, параграф 1 от Директивата за ЕЗР), но ако изпълняващият орган има основания да счита, че това условие не е било изпълнено, той може да се консултира с издаващия орган (член 6, параграф 3 от Директивата за ЕЗР).

Такава ситуация може да възникне ако описанието на престъплението не е достатъчно подробно или ако исканото процесуално-следствено действие е твърде обширно и трудно за обосноваване, или ако не е описано достатъчно конкретно, за да се направи подходяща оценка.

Този **механизъм на консултация** може да се използва за предоставяне на съответната информация и за да се избегне рискът от по-нататъшно забавяне на изпълнението. След консултацията издаващият орган може също така да реши да оттегли ЕЗР.

Въпроси, свързани с разходите, и леки престъпления: Случаи, в които разходите „могат да се окажат извънредно високи“, може да бъдат разрешавани чрез механизма на консултация, включен в член 21, параграф 2 от Директивата за ЕЗР. Относно случаите, в които разходите като такива не са извънредно високи, но са свързани с **леки престъпления**, които, ако са многократни, може да доведат до високи разходи, съществуват различни мнения. Основанията за непризнаване, обаче, са обхванати изчерпателно от Директивата за ЕЗР, като съображенията, свързани с разходи, не може да се използват като основание за непризнаване.

4.3. Няколко действия — няколко европейски заповеди за разследване?

Когато се отправя искане за множество действия, **по принцип** те следва да бъдат включвани в една ЕЗР.

В зависимост от естеството и обхвата на даден случай, обаче, може да е препоръчително да се **подходи по различен начин**. Под внимание може да бъдат взети следните съображения:

- **Въпроси, свързани с поверителността, и риск от разкриване на информация:** за да се предотврати разкриването на дадена информация пред заподозрените лица, което би могло да попречи на изпълнението на други действия, може да е за предпочитане да се издадат отделни ЕЗР.
- **Сложност на случая:** при сложни казуси, когато се налагат различни действия по отношение на различни физически и юридически лица с различно участие в производството, вътрешната последователност и съгласуваност между отделните раздели на приложение А (особено разделите В, Г, Д, Ж, З и И) е съвместна грижа на всички страни.

Поради тази причина може да се предпочете вариантът с издаването на няколко ЕЗР вместо на една отделна ЕЗР.
- **Различни органи, отговарящи за изпълнението на ЕЗР:** в такъв случай може да са необходими няколко ЕЗР. Някои държави обаче считат, че този проблем е вътрешен и че изпълняващата държава членка, вместо да изисква отделни ЕЗР, следва да е отговорна за разпределянето на работата.

4.4. Предаване на европейските заповеди за разследване (член 7)

Предаване (член 7 от Директивата за ЕЗР)

Пряко от издаващия до изпълняващия орган (без да се засяга определянето на централни органи).

В зависимост от характера, сложността и спешността на случая, за да се ускори предаването на ЕЗР и да се гарантира автентичността, се използват **различни канали**. Те включват Евроюст, звената за контакт на ЕСМ и магистратите за връзка.

От особено значение е наличието на защитена мрежа за комуникации, позволяваща ЕЗР да се предават по безопасен начин. За тази цел в момента Европейската комисия разработва **защитен онлайн портал** (цифрова система за обмен на електронни доказателства; до края на 2019 г. се очаква да заработи нейна тестова версия). Порталът ще бъде платформа със защитен комуникационен канал за цифров обмен на ЕЗР и отговори от съдебните органи в ЕС.

Освен това ЕЗР може да се подават чрез **защитената връзка на Евроюст** (не всички държави членки обаче са свързани, а и комуникацията е възможна само между национален орган и Евроюст, но не и между самите национални органи) и **защитената телекомуникационна връзка на ЕСМ** (член 9 от решението за ЕСМ и член 7, параграф 4 от Директивата за ЕЗР). Защитената връзка обаче не е подходяща за пряк контакт между компетентните органи.

5. Признаване и изпълнение на европейска заповед за разследване

5.1. Участващи компетентни органи

В член 2, буква г) от Директивата за ЕЗР **изпълняващият орган** е определен като „орган, който е компетентен да признае ЕЗР и да осигури нейното изпълнение“.

Ако ЕЗР бъде изпратена на погрешния орган в изпълняващата държава, вместо да бъде върната, тя следва да се препрати на правилния изпълняващ орган в съответствие с член 7, параграф 6 от Директивата за ЕЗР; това обстоятелство следва да се отбележи в приложение Б.

Някои държави членки са създали централизиран **получаващ орган**, — съдебен орган, който получава ЕЗР и ако е компетентен, я признава и след това я възлага за изпълнение на компетентния изпълняващ орган.

Установени най-добри практики:

- За да се установи компетентният изпълняващ орган, както и съответните му данни за контакт, може да се направи справка в [Атласа на ЕСМ](#).
- Ако в различни географски области са предвидени няколко действия и изпълняващата държава не разполага с централен получаващ орган, издаващият орган следва да информира съответните изпълняващи органи, че са поискани множество действия на територията на страната.

5.2. Признаване и изпълнение (член 9)

Признаване и изпълнение (член 9 от Директивата за ЕЗР):

- **задължение за изпълнение** (член 1 от Директивата за ЕЗР),
- **„без да се изискват допълнителни формалности“** (член 9, параграф 1 от Директивата за ЕЗР). НО — необходимо е **признаване** от страна на изпълняващия орган.

Право, приложимо по отношение на изпълнението

Изпълнението се урежда от **правото на изпълняващата държава членка**.

НО — изпълняващият орган спазва формалностите и процедурите, изрично посочени от издаващия орган, ако те „не противоречат на основните принципи на правото на изпълняващата държава“.

В член 9, параграф 1 от Директивата за ЕЗР се посочва, че изпълняващият орган **признава** ЕЗР, **„без да изисква допълнителни формалности“**, и прави необходимото за нейното изпълнение. С това Директивата за ЕЗР не допуска задълбочено проучване на досието в изпълняващата държава. Все пак обаче някои проверки трябва да бъдат направени. (Вж. също член 10, параграф 3 и член 11 от Директивата за ЕЗР.)

Изпълняващите органи следва да спазват, доколкото е възможно, формалностите и процедурите, изрично посочени от издаващите органи (член 9, параграф 2 от Директивата за ЕЗР), но ЕЗР следва да бъде изпълнена „по същия начин и при същите условия и ред, както ако въпросното процесуално-следствено действие е било разпоредено от орган на изпълняващата държава“ (член 9, параграф 1 от Директивата за ЕЗР).

5.3. Избор на друг вид процесуално-следствено действие (член 10)

Избор на друг вид процесуално-следствено действие (член 10 от Директивата за ЕЗР):

- ако действието **не съществува** в изпълняващата държава членка и не е едно от действията, включени в член 10, параграф 2 от Директивата за ЕЗР (напр. принудителни действия);
- ако действието **не би могло да се използва** в сходен национален случай; или
- ако с действие, **нарушаващо неприкосновеността** на лицето в по-малка степен, би се постигнал същият резултат.

Директивата за ЕЗР възлага проверката за пропорционалност на издаващия орган (вж. **глава 4.2. Проверка за пропорционалност**), но предвижда също така изпълняващият орган да може да **прибегне до друго процесуално-следствено действие, когато с него ще бъде постигнат същият резултат, но със средства, нарушаващи неприкосновеността на лицето в по-малка степен** (член 10, параграф 3 от Директивата за ЕЗР), например заповед за предоставяне вместо претърсване на жилище.

Установени предизвикателства: Когато в участващите държави членки съществуват различни правни предпоставки за процесуално-следствени действия.

Най-добри практики: За да се избегнат ненужни консултации и забавяния между изпълняващия и издаващия орган, последният може да си послужи с ЕЗР, за да посочи, че може да се предприемат действия, нарушаващи неприкосновеността на лицето в по-малка степен (които водят до същия резултат).

Член 10, параграф 2 от Директивата за ЕЗР се отнася до процесуално-следствените действия, които трябва винаги да могат да се използват съгласно правото на изпълняващата държава, като например **непринудителните действия**, определени в правото на изпълняващата държава (член 10, параграф 2, буква г) от Директивата за ЕЗР). В законодателството на повечето държави членки липсва определение за „непринудителни действия“, като терминът се разглежда по-скоро като общо понятие, което е определено в границите на ежедневния правен език, включва действия, незасягащи основните права, и често не налага издаване на съдебна заповед (вж. също съображение 16).

5.4. Основания за непризнаване или неизпълнение (член 11)

Основания за непризнаване или неизпълнение (член 11 от Директивата за ЕЗР):

- а) **Имунитет или привилегия**, което прави **невъзможно изпълнението** на ЕЗР. Може да включва защита на медицинските и юридическите професии. Освен това може да включва дори да не са привилегии или имунитет в строгия смисъл, правила във връзка със свободата на печата и свободата на словото (съображение 20).
- б) Ако изпълнението би навредило на **основни интереси на националната сигурност**.
- в) При административни или други производства, образувани от съдебни органи, ако решението може да доведе до образуване на производство пред наказателен съд и **действието не би било разрешено** при сходен национален случай.
- г) Нарушаване на принципа ***ne bis in idem***.
- д) Ако ЕЗР се отнася за престъпление, което **отчасти е извършено** в изпълняващата държава, но **не съставлява престъпно деяние** в нея.
- е) Нарушение на **основните права**.
- ж) **Двойна наказуемост** (с изключения — приложение Г).
- з) Прилагането на процесуално-следственото действие е ограничено съгласно правото на изпълняващата държава до **списък или категория престъпления или до праг**, който не включва посоченото в ЕЗР престъпление.

Член 11, параграф 4 от Директивата за ЕЗР: **Задължение за консултации** по букви а), б), г), д) и е), преди да бъде взето решение да не се признае или да не се изпълни дадена ЕЗР.

Основанията за непризнаване, предвидени в Директивата за ЕЗР (член 11 и други основания, посочени в глава IV от директивата), се съдържат в **изчерпателен списък**, който е необходимо да се тълкува ограничително, тъй като тези основания са изключение от принципа на взаимното признаване. Следователно съгласно режима на ЕЗР не съществува възможност да се откаже изпълнението на европейски заповеди за разследване на основания, невключени в този списък, като например принципа на целесъобразност.

5.5. Спешни случаи

Изпълнението на формалностите, изисквани по Директивата за ЕЗР, може да бъде изключително предизвикателство в спешни случаи, например да се гарантира изпращането на подписания формуляр на ЕЗР на оригиналния език и превеждането на езика, приет от изпълняващата държава членка, или спазването на процеса на потвърждаване в празнични или неработни дни. В Директивата за ЕЗР не са уредени временни мерки, които да бъдат предприети преди издаването на ЕЗР.

Най-добри практики във връзка със спешните случаи

- В спешни случаи се препоръчва комуникация с изпълняващия орган в максимално кратки срокове, за да се преценят различните варианти, за предпочитане с навременното включване на **Евроюст** или **звената за контакт на ЕСМ**.
- В някои държави членки при спешни случаи се приемат **искания по електронна поща, факс или дори телефон**, преди да се изпрати самата ЕЗР. В определени ситуации решение би могъл да даде **член 7 от Конвенцията за взаимопомощ по наказателноправни въпроси от 2000 г.** относно спонтанния обмен на информация.
- Някои държави членки, които не са посочили, че приемат друг официален език в съответствие с член 5, параграф 2 от Директивата за ЕЗР, все пак **приемат спешна ЕЗР на английски език**, при условие че скоро след това се изпрати преведената ЕЗР.

- Когато се изисква потвърждаване на ЕЗР, в спешни случаи част от държавите членки изразяват готовност да предприемат някои **първоначални действия за обезпечаване на доказателства**, преди още да бъде получена потвърдената ЕЗР. В тези случаи се изисква съобщение по електронна поща с кратко писмено изложение на фактите. Освен това някои държави членки приемат потвърждение по електронната поща от компетентния потвърждаващ орган, когато същият не е на разположение, за да подпише ЕЗР.
- Документът на ЕСМ „Competent authorities, languages accepted, urgent matters and scope of the EIO Directive“ (Компетентни органи, приемани езици, неотложни въпроси и обхват на Директивата за ЕЗР), съдържа информация относно неотложните въпроси във всяка държава членка, например до каква степен може да се използва английският език, както и за употребата на електронната поща като първа стъпка.

5.6. Потвърждаване на получаването (член 16, параграф 1 и приложение Б) и срокове (член 12 и приложение Б)

Използването на **приложение Б** за потвърждаване на получаването на ЕЗР е задължително (член 16, параграф 1 от Директивата за ЕЗР); приложение Б трябва да бъде попълвано и изпращано на издаващия орган при всяко получаване на ЕЗР. Когато получаващият орган предава ЕЗР на друг орган с оглед нейното изпълнение, тази информация следва да бъде включена в приложение Б и впоследствие издаващият орган следва да се свързва пряко с този друг орган. Приложение Б служи и за да се информира издаващият орган от коя дата следва да текат сроковете.

Задължителни срокове (член 12 от Директивата за ЕЗР):

Решението за признаване или изпълнение на ЕЗР се взема и действието се извършва „**със същата бързина и степен на приоритет, както в сходни национални случаи**“.

- **Задължителни срокове**
 - за вземане на решение за признаване или изпълнение (30 + 30 дни) и
 - за предприемане на действието (90 дни след решението за признаване или изпълнение)
- **Временни мерки (член 32)**
 - Решение, по възможност, до 24 часа от получаване на ЕЗР.

Както и при други инструменти за взаимно признаване, Директивата за ЕЗР предвижда **срокове** за признаване или изпълнение и за провеждане на процесуално-следственото действие (или действия). В член 12, параграф 6 от Директивата за ЕЗР се предвижда, че в случаите, когато не е практически възможно изпълняващият орган да спази срока, той уведомява издаващия орган за причините за забавянето и провежда консултации с него за необходимото време за изпълнение на процесуално-следственото действие (или действия). По този начин изпълнението на ЕЗР се отлага. При никакви обстоятелства забавянето не следва да бъде причина или основание за неизпълнение.

Случаи, включващи електронни доказателства и кратки срокове на запазване на данните: Директивата за ЕЗР предвижда възможност за т. нар. **временна мярка за крайно спешни случаи** (член 32 от Директивата за ЕЗР) с оглед на

временното предотвратяване на унищожаването, промяната, преместването, предаването на вещ (включително данни), която може да се използва като доказателство, или разпореждането с такава вещ. В този случай изпълняващият орган взема решение относно временната мярка и го съобщава възможно най-бързо и, ако е осъществимо, в рамките на 24 часа. Ще се изисква координация на ранен етап, както и участието на съдебните органи.

6. Конкретни процесуално-следствени действия (членове 22—31)

6.1. Общи

В членове 22—31 от Директивата за ЕЗР са предвидени няколко конкретни процесуално-следствени действия.

В глави 6.2—6.7 е описан натрупаният от Евроюст и ЕСМ опит във връзка с някои процесуално-следствени действия. Прегледът в тях обаче не е всеобхватен, тъй като има ограничена информация във връзка с определени процесуално-следствени действия, като временното предаване на задържани лица (член 22 от Директивата за ЕЗР) и разследванията под прикритие (член 29 от същата директива).

6.2. Разпит чрез видеоконференция (член 24)

В член 24 от Директивата за ЕЗР се предвижда възможността **заподозрените лица/обвиняемите да бъдат разпитвани чрез видеоконференция**. Някои национални транспониращи уредби позволяват разпит на заподозряно или обвиняемо лице чрез видеоконференция само ако лицето даде съгласието си („отказва“ — задължително основание за непризнаване), докато други национални транспониращи уредби са по-малко строги („може да откаже“ — факултативно основание за непризнаване).

В член 24, параграф 1 от Директивата за ЕЗР се допуска също възможността **за разпит чрез видеоконференция на „свидетели“ или „вещи лица“**. Макар „пострадалите лица“ да не са изрично посочени, а и според някои национални правни системи „пострадалите лица“ не са „свидетели“ (различни процесуални права и задължения; липсва задължение да се свидетелства или да се говори истината), повечето държави членки изглежда приемат, че те са обхванати от член 24 от Директивата за ЕЗР.

Разпит чрез видеоконференция на етапа на съдебното производство: Повдиган е бил въпросът дали ЕЗР може да се използва за разпит на обвиняеми лица в рамките на съдебен процес и съответно като начин да се гарантира участието на обвиняемия по наказателно дело, вместо той да бъде временно предаден. В съображение 25 се потвърждава, че Директивата за ЕЗР обхваща всички етапи от наказателното производство, включително съдебното производство. Разпит чрез видеоконференция на етапа на съдебното производство — в дадения конкретен контекст — със сигурност няма да се използва от държавите членки, чието национално право изисква личното присъствие на обвиняемия на съдебния процес. При същите обстоятелства тази мярка може би няма да бъде ползвана и от държавите членки, които може да прибягват до видеоконферентен разпит единствено с цел събиране на доказателства. Въпросните държави обаче може да изпълняват такива ЕЗР, издадени от държави членки, в които видеоконференциите са разрешени, при условие че се гарантират правата на обвиняемото лице и че употребата им не е била счетена за противоречаща на основните принципи на правото на изпълняващата държава членка (вж. член 24, параграф 2, буква б) от Директивата за ЕЗР).

Най-добри практики:

- Ако лицето, подлежащо на разпит, е със статут в издаващата държава членка (свидетел), различен от този в изпълняващата държава членка (заподозрян), при разпита то следва да бъде уведомено за правата си както като свидетел, така и като заподозряно лице съгласно правото и на двете държави членки.
- По подобен начин в случай на видеоконферентна връзка заподозряното/обвиняемото лице се ползва със защита посредством правата, предоставени и от двете правни системи, а именно правата, които са установени както в изпълняващата, така и в издаващата държава членка, а свидетелите и вещите лица могат да се позоват на правото да откажат да дават показания, ако една от двете правни системи предвижда такова право (*вж.* член 24, параграф 5, буква д) от Директивата за ЕЗР).

6.3. Изслушване чрез телефонна конференция (член 25)

Директивата за ЕЗР предвижда възможността за **разпит на свидетели и вещи лица чрез телефонна конференция**, но като че ли изключва такава възможност за заподозрените и обвиняемите лица, тъй като в текста на член 25, параграф 2 от директивата отсъства позоваване на член 24, параграфи 1 и 2 от същата.

6.4. Информация за банкови и други финансови операции (член 27)

Член 27 от Директивата за ЕЗР предвижда възможността за изпълнение на ЕЗР с цел събиране на финансови доказателства относно сметки от всякакъв характер към която и да е банка или небанкова финансова институция на лице, срещу което е образувано наказателно производство. Следователно този член не се ограничава до заподозрените или обвиняемите лица, а включва и **всички други лица**, по отношение на които такава финансова информация се счита за необходима, при условие че искането е мотивирано в достатъчна степен, за да бъде използвано в хода на наказателното производство (пропорционалност; *вж.* също съображение 27).

6.5. Събиране на доказателства в реално време (член 28)

Повечето държави членки считат, че текстът на член 28 от Директивата за ЕЗР е достатъчно широкообхванат, за да се допуснат и действия като видеонаблюдение, локализиране или проследяване посредством технически устройства (GPS) и достъп до компютърни системи.

6.6. Прихващане на далекосъобщения с техническа помощ (член 30)

Има най-различни мнения за това дали член 30 от Директивата за ЕЗР е приложим при искане за поставяне на скрити подслушвателни устройства (напр. монтиране на такива устройства в превозно средство).

6.7. Прихващане на далекосъобщения без техническа помощ (член 31)

Член 31 от Директивата за ЕЗР урежда **уведомяването на държавата членка, където се намира лицето — обект на прихващане, за което не е необходима техническа помощ от държавата членка** (приложение В). **Липсата на уведомяване и/или на одобрение** би могла да породи съмнения в допустимостта на доказателствата. В някои държави членки за компетентен да получи приложение В се счита централният орган, докато в други получател е местният орган, ако такъв е определен.

Предел на проверката, която уведомен орган следва да извърши относно това дали „прихващането не би било разрешено в сходен национален случай“ (член 31, параграф 3 от Директивата за ЕЗР): Съществуват различни становища, вариращи от формална процедурна проверка до разглеждане по същество, за което се изисква допълнителна информация с цел извършването на оценка, която евентуално би могла да доведе до прекратяване на прихващането и/или до издаване на решение, с което да се попречи на използването на прихванатите материали като доказателство. Във всеки случай от националните органи не може да се изисква да предоставят повече информация от изискваната в приложение А. Уведомлението не е заповед за признаване на процесуално-следствено действие (приложение А), а единствено израз на зачитане на суверенитета на другата държава.

Материален обхват на член 31 от Директивата за ЕЗР: Съществуват разнородни мнения дали тази разпоредба се прилага и в случай на скрити подслушвателни устройства (напр. монтиране на такива устройства в превозно средство).

7. Принцип на особеността

Освен че има специфична роля при въпроси, засягащи екстрадицията и предаването на осъдени лица, „принципът на особеността“ традиционно се прилага и при молбите за правна взаимопомощ за събирането на доказателства (напр. [член 23 от Конвенцията за взаимопомощ по наказателноправни въпроси от 2000 г.](#)). Въпреки това **Директивата за ЕЗР не урежда изрично този принцип**, а държавите членки имат разнородни мнения по въпроса дали той е приложим в контекста на посочената директива.

Тези разнородни мнения водят до различни подходи при издаването или изпълнението на ЕЗР. От гледна точка на изпълняващата държава членка някои изрично посочват, че при изпълнението на ЕЗР доказателства може да се използват само за целта на конкретното разследване; други държави членки не посочват нищо, но приемат, че доказателствата няма да се използват за друга цел. От гледна точка на издаващата държава членка някои считат, че от изпълняващата държава членка трябва винаги да се търси разрешение, преди доказателствата да се използват по друго дело; други считат, че тази стъпка не е необходима, тъй като решението се взема от издаващия орган, а държавите членки предават доказателствата по съответния ред, като спазват приложимата правна уредба за защита на данните.

Установени най-добри практики

- В случаите, в които едновременно се използва съвместен екип за разследване и ЕЗР, е препоръчително в ЕЗР изрично да се посочва, че доказателствата, получени чрез заповедта за разследване (извън съвместния екип), може да бъдат предоставяни на членовете на екипа.
- С цел да се избегнат проблеми, преди да се използват доказателствата за цели, различни от целта(ите), посочена(и) в първоначалната ЕЗР, се препоръчва отделно искане от издаващата държава членка.

8. Европейската заповед за разследване и други инструменти

8.1. Европейската заповед за разследване и инструментите за обезпечаване

Дадена вещ може както да е необходима като доказателство, така и да подлежи на конфискация. Ако вещта се изземва за целите на **събирането на доказателства**, се прилага ЕЗР.

Ако подлежи на последващо конфискуване, е необходимо решение за обезпечаване (вж. също [Рамково решение 2003/577/ПВР](#)). Ако вещта е необходима и за двете цели, общото мнение е, че ако основната цел е събирането на доказателства, следва да се използва ЕЗР. Издаващият орган трябва да извърши тази оценка и да изясни целта на обезпечителната мярка.

Обезпечаването и конфискацията на имущество с цел възстановяването му на увредено лице не попадат в обхвата на Директивата за ЕЗР (приложим в този случай е [член 8 от Конвенцията за взаимопомощ по наказателноправни въпроси от 2000 г](#); вж. също [глава 2.1. Всички процесуално-следствени действия и съответните разпоредби](#)). Вместо това следва да се използва молба за правна взаимопомощ. Когато се издава ЕЗР (за доказателствени цели) и имуществото впоследствие се предава на издаващата държава без ограничения относно използването му (включително връщане на изпълняващата държава), издаващата държава може, в съответствие с националното си законодателство, да вземе решение за възстановяването му.

8.2. Европейската заповед за разследване и съвместните екипи за разследване

Най-общо ЕЗР и съвместните екипи за разследване са различни инструменти и всеки отделен случай следва да се оценява от гледна точка на това кой инструмент е най-добър в зависимост от обстоятелствата (напр. участващите държави, сложността на казуса, вида и броя необходими процесуално-следствени действия, очакваните разходи и т.н.). Понякога **двата инструмента може да се комбинират** и доказателствата, които една държава — част от съвместен екип за разследване, е получила посредством ЕЗР, изпратена до държава, неучастваща в този екип, може да бъдат предоставяни в рамките на екипа (ако в ЕЗР има изрична клауза, допускаща предоставянето на доказателствата). В държавите, в които важна роля играят правоприлагащите органи, съвместните екипи за разследване може да бъдат предпочитаният вариант вместо „съдебния“ режим на ЕЗР.

8.3. Европейската заповед за разследване и европейската заповед за арест

В [съображение 25](#) от Директивата за ЕЗР се подчертава, че ако дадено лице трябва да бъде предадено на друга държава членка за целите на наказателно преследване, включително за изправяне на лицето пред съд, следва да бъде издадена ЕЗА.

Директивата за ЕЗР би могла обаче да се използва за **предаване на лица с оглед на получаването на доказателства от съответното лице**. Тъй като това действие засяга задържането, в практическите договорености, предвидени в [член 22, параграф 5](#) от Директивата за ЕЗР, следва да участва съдия в издаващата държава членка.

8.4. Трансгранично наблюдение

Съгласно [съображение 9](#) от Директивата за ЕЗР **тя следва да не се прилага за трансграничното наблюдение**, посочено в [Конвенцията за прилагане на Шенгенското споразумение](#). Повечето държави членки считат, че трансграничното наблюдение е въпрос от сферата на полицейското сътрудничество и че в такива случаи не следва да се издава ЕЗР. Според други държави членки това наблюдение е въпрос от областта на съдебното сътрудничество. Освен това някои държави членки изразяват становището, че трансграничното наблюдение не попада в обхвата на ЕЗР, освен ако процесът включва проследяване на устройства, геолокация и/или подслушване на разговори.

Различните тълкувания на обхвата на ЕЗР, що се отнася до трансграничното наблюдение, може да породят проблеми. Един от тях е ограничението относно използването на доказателства, получени чрез такова наблюдение. В някои държави членки доказателствата, събрани по този начин, може да се използват в съда, докато в други не.

В някои държави членки, в които издаването на ЕЗР за трансгранично наблюдение не е възможно, понеже е изключено от обхвата на националните им законодателства, това действие, когато е част от постъпила ЕЗР, все пак може да се приложи, тъй като в законодателствата им се отчитат възможните различия с националните законодателства на другите държави членки.

9. Помощ, предоставяна от Евроюст и Европейската съдебна мрежа

9.1. Общи бележки

Евроюст и ЕСМ могат да съдействат и предлагат консултации на различните етапи, през които преминава дадена ЕЗР — изготвяне, предаване, признаване, изпълнение и последващи действия. В помощ на решението дали да се свържете с Евроюст или ЕСМ по даден казус, моля, ползвайте за справка [съвместния документ „Assistance in International Cooperation in Criminal Matters for Practitioners, EJM and Eurojust“](#) (Оказване на съдействие при международно сътрудничество по наказателноправни въпроси за практикуващи специалисти, ЕСМ и Евроюст).

Преди да бъде издадена ЕЗР, Евроюст и ЕСМ могат например да помогнат при: i) изготвянето на ЕЗР и изясняването на правни въпроси; ii) определянето на компетентния получаващ/изпълняващ орган; iii) консултативна роля при избора дали да се използва ЕЗР или други инструменти (за взаимно признаване); iv) разработването на евентуална стратегия за сътрудничество (включително изготвянето на графика).

След като бъде издадена ЕЗР, издаващият или изпълняващият орган може да поиска съдействие от Евроюст и ЕСМ по въпроси като: i) получена ли е ЕЗР по установения ред; ii) в готов вид за изпълнение ли е ЕЗР (член 9, параграф 6 от Директивата за ЕЗР); iii) установени ли са някакви препятствия (член 7, параграф 7 от Директивата за ЕЗР); и iv) необходими ли са допълнителни сведения/документи (член 11, параграф 4 от Директивата за ЕЗР).

При задействане на процедура на консултация или необходимост от допълнителна обратна информация Евроюст и ЕСМ може да играят **ролята на свързващо звено**. ЕЗР предвижда редица процедури на консултация, в рамките на които към Евроюст и ЕСМ може да се отпрати искане за тяхното съдействие, например с цел:

- проверка на целесъобразността на ЕЗР (проверка за пропорционалност) (член 6, параграф 3 от Директивата за ЕЗР);
- изясняване на всякакви затруднения или проверка на автентичността на документ (член 7, параграф 7 от Директивата за ЕЗР);
- улесняване на признаването и изпълнението на ЕЗР (член 9, параграф 6 от Директивата за ЕЗР);
- провеждане на консултации относно възможността да се прибегне до различно по вид процесуално-следствено действие и възможността ЕЗР да бъде оттеглена (член 10, параграф 4 от Директивата за ЕЗР);

- провеждане на консултации относно предоставянето на необходимата информация, ако преди вземането на решение са налице основания да се откаже признаването или изпълнението на ЕЗР (член 11, параграф 4 от Директивата за ЕЗР);
- обсъждане на подходящите времеви рамки за изпълнение на конкретното процесуално-следствено действие в случаите, когато не е практически възможно да се спазят сроковете (член 12, параграф 6 от Директивата за ЕЗР);
- провеждане на консултации относно временното предаване на доказателства (член 13, параграф 4 от Директивата за ЕЗР);
- предоставяне на обратна информация относно правните средства за защита (член 14, параграф 5 от Директивата за ЕЗР);
- решаване дали и как да се поделят извънредните разходи (член 21, параграф 2 от Директивата за ЕЗР); и
- изясняване на въпроси във връзка с попълването на формуляра от приложение В (уведомяване за прихващания, за които не е необходима техническа помощ) (член 31 от Директивата за ЕЗР; приложение В).

9.2. Евроюст

По същество Директивата за ЕЗР е инструмент за двустранно сътрудничество. Тя няма отношение към координацията между множество страни/юрисдикции или мултидисциплинарното измерение на борбата с транснационалната организирана престъпност.

В **сложни казуси от многостранно естество**, при които действията засягат различни части от националната територия и се изисква също така едновременно координиране с други действия в издаващата държава членка и/или в други държави членки, или в трети държави извън ЕС, Евроюст може да окаже съдействие. По същия начин, когато издаващите органи предвиждат да издадат ЕЗР в случаи, засягащи повече юрисдикции, те може да разчитат на Евроюст. Тези случаи изискват да се предприемат множество стъпки в различните държави членки, особено когато са необходими процесуално-следствени действия в конкретен ден за съвместни действия, **координирано и едновременно** в различни държави, като се отчитат съществуващите **механизми за координация, предлагани от Евроюст** (координационни срещи и координационни центрове).

Проектите на ЕЗР често се представят преди координационна среща или ден за съвместни действия, за да могат изпълняващите органи да предоставят обратна информация с цел гарантирано безпроблемно изпълнение на окончателните ЕЗР.

9.3. Европейската съдебна мрежа

Звената за контакт на ЕСМ се явяват „**активни посредници**“ и подпомагат издаващите и изпълняващите органи в установяването на преки контакти. Както беше описано, тези звена предлагат ежедневно съдействие във връзка с ЕЗР. Комуникацията със звената за контакт на ЕСМ се оказва особено ценна в спешни случаи, както и когато трябва да се проучат възможните по-нататъшни действия, ако компетентен потвърждаващ орган в издаващата държава членка не е на разположение да подпише ЕЗР. Друга ситуация, при която се препоръчва контакт със звената на ЕСМ, е ако са необходими няколко действия в различни географски области на дадена изпълняваща държава членка.

Уебсайтът на ЕСМ съдържа информация и инструменти за практическото прилагане на правните инструменти на ЕС, включително Директивата за ЕЗР. На него практикуващите специалисти ще намерят директивата за ЕЗР на всички езици на ЕС, информация относно състоянието на транспонирането ѝ (напр. датата на влизане в сила в съответните държави членки, уведомленията и връзките към националното законодателство), компетентните органи, приеманите в съответните държави членки езици, приложения А, Б и В на всички езици на ЕС във формат Word и др.

Уебсайтът предлага следните полезни онлайн инструменти:

- **Компендиум**, който позволява изготвянето на ЕЗР онлайн и незабавния превод на частите от формуляра с неизменен текст на всеки от официалните езици на ЕС;
- **Атлас за взаимна правна помощ**, който служи за установяването на органа, компетентен на местно равнище да получи ЕЗР;
- **„Fiches belges“**, които предоставят кратка практическа и правна информация за редица процесуално-следствени действия; и
- **Библиотека**, която съдържа множество полезни документи, например трите приложения към ЕЗР във формат Word и националните наръчници относно ЕЗР, когато има такива. Ако тези национални наръчници се предоставят на ЕСМ, те се публикуват на нейния уебсайт с ограничен достъп.

Библиография

[Директива 2014/41/ЕС от 3 април 2014 г. относно Европейска заповед за разследване по наказателноправни въпроси](#)

[Outcome report of the Eurojust meeting on the European Investigation Order](#) (Доклад за резултатите от срещата на Евроюст относно европейската заповед за разследване). Хага, 19—20 септември 2018 г.

[Заклучения относно ЕЗР от 2017 г. — 48-о и 49-о пленарно заседание на ЕСМ в Малта и Талин, Заклучения на ЕСМ относно европейската заповед за разследване, 2018 г.](#)

[Документ на ЕСМ „Competent authorities, languages accepted, urgent matters and scope of the EIO Directive“](#) (Компетентни органи, приемани езици, неотложни въпроси и обхват на Директивата за ЕЗР)

[Eurojust/EJN Note on the meaning of “corresponding provisions” and the applicable legal regime in case of delayed transposition of the EIO Directive](#) (Бележка на Евроюст/ЕСМ относно значението на израза „съответните разпоредби“ и приложимия правен режим в случай на забавено транспониране на Директивата за ЕЗР)

[Initiative of the Kingdom of Belgium, the Republic of Bulgaria, the Republic of Estonia, the Kingdom of Spain, the Republic of Austria, the Republic of Slovenia and the Kingdom of Sweden for a Directive of the European Parliament and of the Council regarding the European Investigation Order in criminal matters — List of provisions of currently existing legal instruments that may be affected](#) (Инициатива на Република Австрия, Кралство Белгия, Република България, Република Естония, Кралство Испания, Република Словения и Кралство Швеция за директива на Европейския парламент и на Съвета относно Европейската заповед за разследване по наказателноправни въпроси — списък на разпоредбите относно съществуващи правни инструменти, които може да бъдат засегнати) (док. 14445/2011 на Съвета)

[Joint Paper — Assistance in International Cooperation in Criminal Matters for Practitioners, EJN and Eurojust](#) (Съвместен документ — Оказване на съдействие при международно сътрудничество по наказателноправни въпроси за практикуващи специалисти, ЕСМ и Евроюст)

Eurojust, Johan de Wittlaan 9, 2517 JR The Hague, The Netherlands
www.eurojust.europa.eu • info@eurojust.europa.eu • +31 70 412 5000
Twitter & LinkedIn: @Еврѳюст

Каталожен номер: QP-02-19-415-EN-N • ISBN: 978-92-9490-300-6 • DOI: 10.2812/664870